

Prehľad gramatiky

V prehľade sú uvedené iba gramatické javy prebrané v učebnici. Problematika podstatných a prídavných mien, zámen a prísloviak, prítomného a predprítomného času a gerundia sloviess sa uvádza v prehľade ku Colores 1.

Člen u miestnych mien:

1. U názvov riek, hôr a morí sa používa člen vždy:
el Mediterráneo
2. U názvov miest a štátov sa člen používa v prípade, že je meno spojené s prívlastkom:
el Madrid nocturno
3. Člen sa používa v názvoch štátov, ktoré obsahujú nejaké všeobecné slovo:
los Estados Unidos, la República Checa
– názvy niektorých štátov sa používajú s členom i bez, obidva varianty sú správne:
Argentina i la Argentina
4. V niektorých miestnych názvoch je člen priamo súčasťou tohto názvu. Píše sa s veľkým písmenom a nespojuje sa s predložkou *de*, *a*:
El Ferrol, La Habana

Slovesá

Minulý čas jednoduchý (préterito indefinido)

Slovesá na -ar: hablar		Slovesá na -er: comer		Slovesá na -ir: vivir	
hablé	hablamos	comí	comimos	viví	vivimos
hablaste	hablasteis	comiste	comisteis	viviste	vivisteis
habló	hablaron	comió	comieron	vivió	vivieron

Používa sa pre ukončené minulé deje, ktoré sa odohrali iba raz a skončili bez vzťahu k prítomnosti.

Imperfektum (préterito imperfecto)

Slovesá na -ar: hablar		Slovesá na -er, -ir: comer, vivir (rovnaké koncovky)			
hablaba	hablábamos	comía	comíamos	vivía	vivíamos
hablabas	hablabais	comías	comíais	vivías	vivíais
hablaba	hablaban	comía	comían	vivía	vivían

Používa sa:

- a) pre minulé deje, ktoré trvali bližšie neurčenú dobu alebo sa v minulosti opakovali
- b) pre minulé deje, ktoré prebiehali zároveň s iným dejom minulým

Predminulý čas (préterito pluscuamperfecto)

Pomocné sloveso haber v imperfektu + príčastie	
había hablado	habíamos hablado
habías hablado	habíais hablado
había hablado	habían hablado

U všetkých troch tried sloviess sa tvoria rovnako. Príčastie ako súčasť zloženého slovesného tvaru nemení rod ani číslo.

Používa sa pre minulé deje, ktoré sa odohrali pred iným dejom minulým.

Budúci čas (futuro)

hablaré	hablaremos
hablarás	hablaréis
hablará	hablarán

Koncovky sa pripojujú k infinitívu a sú pre všetky slovesá rovnaké.

Používa sa:

- pre vyjadrenie obvykle nedokonavých dejov v budúcnosti
- pre vyjadrenie pravdepodobnosti v prítomnosti

Podmieňovací spôsob (modo potencial)

hablaría	hablaríamos
hablarías	hablaríais
hablaría	hablarían

Koncovky imperfekta sloves na **-er**, **-ir** sa pripojujú k infinitívu a sú pre všetky slovesá rovnaké.

Prípadné nepravidelnosti sú rovnaké ako v budúcom čase.

Používa sa:

- na vyjadrenie podmienky vo vetách hlavných
- na formulovanie zdvorilej žiadosti
- na vyjadrenie následnosti vo vedľajších vetách závislých na hlavnej vete v čase minulom

Prítomný subjektív (presente de subjuntivo)

Slovesá na -ar : hablar		Slovesá na -er : comer		Slovesá na -ir : vivir	
hable	hablemos	coma	comamos	viva	vivamos
hables	habléis	comas	comáis	vivas	viváis
hable	hablen	coma	coman	viva	vivan

Vo vetách hlavných sa používa:

- po výrazoch vyjadrujúcich pranie, neistotu alebo pochybnosť (*que, ojalá, tal vez, quizás*)
- pri vykaní vo význame rozkazovacieho spôsobu, v 1. osobe množného čísla a vo všetkých záporných tvaroch

Vo vetách vedľajších sa používa, pokiaľ je veta hlavná v čase prítomnom a dej vety hlavnej sa odohráva zároveň alebo následne:

- vo vetách účelových po spojkách *que* alebo *para que* pre vyjadrenie slovenského *aby* alebo *nech*
Le pido que venga a tiempo. Žiadam vás, aby ste prišli včas.
- pre vyjadrenie podmienky vo vete vedľajšej, najmä vo vetách prívlastkových, prípustkových a odporovacích (v slovenčine je možné v takých prípadoch použiť podmieňovací spôsob)
Buscamos una secretaria que hable francés. Hľadáme sekretárku, ktorá rozpráva (by rozprávala) francúzsky.
- v závislosti na hlavných vetách vyjadrujúcich subjektívne hodnotenie situácie ako pochybnosť, obava, ľútosť, prekvapenie, radosť, nádej, neistota
Espero que todo salga bien. Dúfam, že všetko dobre dopadne.
- v závislých časových vetách smerujúcich do budúcnosti pre vyjadrenie slovenského *až, než, dokiaľ, zatiaľ* čo apod.
Llámame cuando llegues a casa. Zavolaj mi, až prídeš domov.

Rozkazovací spôsob (imperativo)

Vlastné tvary rozkazovacieho spôsobu existujú iba ako kladné v 2. osobe jednotného a množného čísla:

Slovesá na -ar : hablar		Slovesá na -er : comer		Slovesá na -ir : vivir	
habla	hablad	come	comed	vive	vivid

Pre všetky záporné tvary, 3. osobu jednotného a množného čísla (vykanie) a 1. osobu množného čísla sa používa subjunktív:

Slovesá na -ar: hablar		Slovesá na -er: comer				Slovesá na -ir: vivir					
no hables		no habléis		no comas		no comáis		no vivas		no viváis	
hable	no hable	hablen	no hablen	coma	no coma	coman	no coman	viva	no viva	vivan	no vivan
hablemos		no hablemos		comamos		no comamos		vivamos		no vivamos	

Osobné a zvrtné zámená sa v tvaroch kladných dávajú za sloveso a píšú sa s ním spolu. Pri zvrtných slovesách sa v 2. osobe množného čísla a 1. osobe množného čísla vynecháva koncové **-d, -s**.

levantad – levantaos, levantémonos

* výnimka je sloveso *irse – idos*

U sloviess s osobným zámenom koncovka zostáva.

Vo tvaroch záporných sa osobné i zvrtné zámeno kladie pred sloveso.

Prehľad časovania nepravidelných sloviess

Slovesá typu *encontrar (ue), recomendar (ie)*

Prítomný čas oznamovací			
encuentro	encontramos	recomiendo	recomendamos
encuentras	encontráis	recomiendas	recomendáis
encuentra	encuentran	recomienda	recomiendan
Subjunktív			
encuentre	encontremos	recomiende	recomendemos
encuentres	encontréis	recomiendes	recomendéis
encuentre	encuentren	recomiende	recomienden

Ostatné tvary sú pravidelné.

Slovesá typu *leer, construir* (slovesa na **-er, -ir** s kmeňom zakončeným na samohlásku) okrem *traer*

Minulý čas jednoduchý	
leí	leímos
leíste	leísteis
leyó	leyeron
Príčasie	
leído, construido	
Gerundium	
leyendo	

Ostatné tvary sú pravidelné.

Slovesá typu *conocer (zc)*

Nepravidelná 1. osoba prítomného času oznamovacieho: *conozco*

Rovnaká zmena vo všetkých tvaroch subjunktívu: *conozca*

Ostatné tvary sú pravidelné.

Slovesá zakončené na *-ducir*

Nepravidelná 1. osoba prítomného času oznamovacieho: *produzco*

Rovnaká zmena vo všetkých tvaroch subjunktívu: *produzca*

Nepravidelné préterito indefinido: *produce, produziste, produjo, producimos, produjisteis, produjeron*

Ostatné tvary sú pravidelné.

Slovesá typu *sentir (e – ie – i), dormir (o – ue – u)*

Prítomný čas oznamovací			
siento	sentimos	duermo	dormimos
sientes	sentís	duermes	dormís
siente	sienten	duerme	duermen

Subjunktív			
sienta	sintamos	duerma	durmamos
sientas	sintáis	duermas	durmáis
sienta	siantan	duerma	duerman
Minulý čas jednoduchý			
sentí	sentimos	dormí	dormimos
sentiste	sentisteis	dormiste	dormisteis
sintió	sintieron	durmió	durmieron
Gerundium			
sintiendo		durmiendo	

Ostatné tvary sú pravidelné.

Ako *dormir* sa časuje ešte sloveso *morir*, ktoré má nepravidelné prítomné: *muerto*

Slovesá typu *pedir* (e - i - i)

Prítomný čas oznamovací	
pido	pedimos
pides	pedís
pide	piden
Subjunktív	
pida	pidamos
pidas	pidáis
pida	pidan
Minulý čas jednoduchý	
pedí	pedimos
pediste	pedisteis
pidió	pidieron
Gerundium	
pidiendo	

Ostatné tvary sú pravidelné.

Slovesá s viacerými nepravidelnosťami

dar

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
doy	damos	dé	demos	di	dimos
das	dais	des	deis	diste	disteis
da	dan	dé	de	dio	dieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
daba	dábamos	pravidelný		pravidelný	
dabas	dábais				
daba	daban				
Gerundium		Prítomné		2. os. č. mn. rozkazovacieho spôsobu je vždy pravidelná	
pravidelné		pravidelné			

decir

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
digo	decimos	diga	digamos	dije	dijimos
dices	decís	digas	digáis	dijiste	dijisteis
dice	dicen	diga	digan	dijo	dijeron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		diré		di	
Gerundium		Príčastie			
diciendo		dicho			

estar

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
estoy	estamos	esté	estemos	estuve	estuvimos
estás	estáis	estés	estéis	estuviste	estuvisteis
está	están	esté	estén	estuvo	estuvieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		pravidelný		está	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

hacer

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
hago	hacemos	haga	hagamos	hice	hicimos
haces	hacéis	hagas	hagáis	hiciste	hicisteis
hace	hacen	haga	hagan	hizo	hicieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		haré		haz	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		hecho			

hay

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
hay		haya		hubo	
Imperfektum		Budúci čas			
pravidelné		habrá			

ir

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
voy	vamos	vaya	vayamos	fui	fuimos
vas	vais	vayas	vayáis	fuiste	fuisteis
va	van	vaya	vayan	fue	fueron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
iba	íbamos	pravidelný		ve	
ibas	íbais				
iba	iban				
Gerundium		Príčastie			
yendo		pravidelné			

poder

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
puedo	podemos	pueda	podamos	pude	podimos
puedes	podéis	puedas	podáis	podiste	podisteis
puede	pueden	pueda	puedan	pudo	podieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		podré		-	
Gerundium		Príčastie			
pudiendo		pravidelné			

poner

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
pongo	ponemos	ponga	pongamos	pusé	pusimos
pones	ponéis	pongas	pongáis	pusiste	pusisteis
pone	ponen	ponga	pongán	puso	pusieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		pondré		pon	
Gerundium		Príčastie			
pudiendo		puesto			

querer

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
quiero	queremos	quiera	queramos	quise	quisimos
quieres	queréis	quieras	queráis	quisiste	quisisteis
quiere	quieren	quiera	quieran	quiso	quisieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		querré		-	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

Podmieňovací spôsob *querría* sa obvykle nahrádza subjuntivom imperfekta *quisiera*.

saber

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
sé	sabemos	sepa	sepamos	supé	supimos
sabes	sabéis	sepas	sepáis	supiste	supisteis
sabe	saben	sepa	sepan	supo	supieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		sabré		sé	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

salir

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
salgo	salimos	salga	salgamos	pravidelné	
sales	saís	salgas	salgáis		
sale	salen	salga	salgan		
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		saldré		sal	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

ser

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
soy	somos	sea	seamos	fui	fuimos
eres	sois	seas	seáis	fuiste	fuisteis
es	son	sea	sea	fue	fueron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
era	éramos	pravidelný		sé	
eras	érais				
era	eran				
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

traer

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
traigo	traemos	traiga	traigamos	traje	trajimos
traes	traéis	traigas	traigáis	trajiste	trajisteis
trae	traen	traiga	traigan	trajo	trajeron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		pravidelný		pravidelný	
Gerundium		Príčastie			
trayendo		traído			

tener

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
tengo	tenemos	tenga	tengamos	tuve	tuvimos
tienes	tenéis	tengas	tengáis	tuviste	tuvisteis
tiene	tienen	tenga	tengan	tuvo	tuvieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		tendré		ten	
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		pravidelné			

venir

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
vengo	venimos	venga	vengamos	vine	vinimos
vienes	venís	vengas	vengáis	viniste	vinisteis
viene	vienen	venga	vengan	vino	vinieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
pravidelné		vendré		ven	
Gerundium		Príčastie			
viniendo		pravidelné			

ver

Prítomný čas oznamovací		Subjunktív		Minulý čas jednoduchý	
veo	vemos	vea	veamos	vi	vimos
ves	veis	veas	veáis	viste	visteis
ve	ven	vea	vea	vio	vieron
Imperfektum		Budúci čas		Rozkazovací spôsob	
veía	veíamos	pravidelný		ve	
veías	veíais				
veía	veían				
Gerundium		Príčastie			
pravidelné		visto			

Syntax

Súslednosť časová v oznamovacom spôsobe

Pokiaľ je sloveso vety hlavnej v minulom čase alebo v podmieňovacom spôsobe, vo vete závislej vyjadrujeme súčasnosť, predčasnosť alebo následnosť k deju vety hlavnej.

Súčasnosť

Pre súčasnosť s časom minulým používame **imperfectum**.

Dijo que lo hacía.

Povedal, že to robí.

Predčasnosť

Pre predčasnosť k času minulému používame **predminulý čas pluscuamperfecto**.

Dijo que lo había hecho.

Povedal, že to urobil.

Následnosť

Pre následnosť k času minulému používame **podmieňovací spôsob**.

Dijo que lo haría.

Povedal, že to urobí.

1. veta podmienková – ak

Vo vete hlavnej je budúci čas, väzba **ir + infinitív, rozkazovací spôsob** alebo **prítomný čas vyjadrujúci budúcnosť**. Vo vete vedľajšej je väzba **si + prítomný čas oznamovacieho spôsobu**.

Si hace buen tiempo, saldremos.

Ak bude pekne, pôjdeme von.

Väzby predložka + infinitív

Používajú sa pre skrátenie viet vedľajších účelových, prípusťkových alebo časových. Tieto väzby je možné použiť iba v prípade, že vo vete hlavnej i vo vete takto skrátenej je rovnaký podmet.

para + infinitív

vyjadruje účel – **aby**

Vengo para ayudarte.

Prichádzam, aby som ti pomohol.

sin + infinitív

vyjadruje význam – **bez**

Pasó por aquí sin saludar.

Prešiel tadiaľto bez pozdravu.

antes de + infinitív

vyjadruje predčasnosť k hlavnému deju

Antes de comer lavate las manos.

Pred jedlom si umy ruky.

después de + infinitív

vyjadruje následnosť k hlavnému deju

Después de lavarnos las manos podemos comer.

Potom, čo sme si umyli ruky, môžeme jesť.

Vözba soler + infinitív

Vyjadruje dej, ktorý obvykle prebieha, často sa opakuje, býva zvykom. Vzhľadom k významu sa sloveso vyskytuje iba v prítomnom čase a v imperfekte.

Suele venir los domingos.

Obvykle prichádza v nedeľu.

Solíamos ir de vacaciones a los montes.

Chodievali sme na prázdniny do hôr.